

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾**

z dnia 2011 r.

**w sprawie przypadków, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi
na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania
zezwolenia na pracę**

Na podstawie art. 90 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wykonywanie pracy przez cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę jest dopuszczalne w przypadku cudzoziemców:

- 1) prowadzących szkolenia, biorących udział w stażach zawodowych, pełniących funkcję doradczą, nadzorczą lub wymagającą szczególnych kwalifikacji i umiejętności w programach realizowanych w ramach działań Unii Europejskiej lub innych międzynarodowych programach pomocowych, także w oparciu o pożyczki zaciągnięte przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) w stosunku do których umowy międzynarodowe, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, dopuszczają wykonywanie pracy bez zezwolenia na pracę;
- 3) będących nauczycielami języków obcych, którzy wykonują pracę w przedszkolach, szkołach, placówkach, ośrodkach, zakładach kształcenia nauczycieli lub kolegiach, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, lub w Ochotniczych Hufcach Pracy;
- 4) będących członkami sił zbrojnych lub personelu cywilnego, którzy wykonują pracę w międzynarodowych strukturach wojskowych znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub będących cudzoziemcami delegowanymi do wdrażania programów zbrojeniowych realizowanych na podstawie umów, których Rzeczpospolita Polska jest stroną;
- 5) będących stałymi korespondentami zagranicznych środków masowego przekazu, którym została przyznana, na wniosek redaktora naczelnego zagranicznej redakcji lub agencji, akredytacja ministra właściwego do spraw zagranicznych, jednak tylko w zakresie zawodowej działalności dziennikarskiej wykonywanej na rzecz tej redakcji lub agencji;
- 6) wykonujących indywidualnie lub w zespołach, trwające do 30 dni w roku kalendarzowym usługi artystyczne;
- 7) wygłaszających, do 30 dni w roku kalendarzowym, okazjonalne wykłady, referaty lub prezentacje o szczególnej wartości naukowej lub artystycznej, jeżeli zachowują miejsce stałego pobytu za granicą;
- 8) będących sportowcami wykonującymi, do 30 dni w roku kalendarzowym, pracę dla podmiotu mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z zawodami sportowymi;
- 9) wykonujących pracę w związku z wydarzeniami sportowymi rangi międzynarodowej, skierowanych przez odpowiednią międzynarodową organizację sportową;
- 10) będących duchownymi, członkami zakonów lub innymi osobami, którzy wykonują pracę w związku z pełnioną funkcją religijną, w kościołach i związkach wyznaniowych oraz krajowych organizacjach międzykościelnych, których status uregulowany jest umową międzynarodową, przepisami o stosunku Państwa do kościoła lub innego związku wyznaniowego, lub które działają na podstawie wpisu do rejestru kościołów i innych

- związków wyznaniowych, ich osobach prawnych lub jednostkach organizacyjnych, a także którzy wykonują pracę w ramach pełnienia funkcji religijnej w innych podmiotach, na podstawie skierowania przez właściwy organ kościoła lub innego związku wyznaniowego albo jego osoby prawnej;
- 11) będących studentami studiów stacjonarnych odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej - w miesiącach: lipiec, sierpień i wrzesień;
 - 12) będących studentami, którzy wykonują pracę w ramach odbywania staży zawodowych, do których odbywania kierują organizacje będące członkami międzynarodowych zrzeszeń studentów;
 - 13) będących studentami, którzy wykonują pracę w ramach współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich zagranicznych partnerów, jeżeli potrzeba powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy jest potwierdzona przez właściwy organ zatrudnienia;
 - 14) będących studentami szkół wyższych lub uczniami szkół zawodowych, skierowanymi do odbycia, w okresie nieprzekraczającym sześciu miesięcy w roku kalendarzowym, praktyk zawodowych przewidzianych regulaminem studiów lub programem nauczania, zorganizowanych w ramach umowy pomiędzy zagraniczną szkołą wyższą lub zawodową a pracodawcą, zarejestrowanej w powiatowym urzędzie pracy właściwym ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę pracodawcy;
 - 15) będących studentami szkół wyższych lub uczniami szkół zawodowych w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej lub Konfederacji Szwajcarskiej, którzy wykonują pracę w ramach praktyk zawodowych przewidzianych regulaminem studiów lub programem nauczania, pod warunkiem uzyskania skierowania na taką praktykę ze szkoły wyższej lub zawodowej;
 - 16) uczestniczących w programach wymiany kulturalnej lub edukacyjnej, programach pomocy humanitarnej lub rozwojowej lub programach wakacyjnej pracy studentów, zorganizowanych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy;
 - 17) będących absolwentami polskich szkół ponadgimnazjalnych, stacjonarnych studiów wyższych lub stacjonarnych studiów doktoranckich na polskich uczelniach, w instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk lub instytutach badawczych działających na podstawie przepisów o instytutach badawczych;
 - 18) wykonujących pracę jako pracownicy naukowcy w podmiotach, o których mowa w przepisach o instytutach badawczych;
 - 19) delegowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pracodawcę zagranicznego, jeżeli zachowują oni miejsce stałego pobytu za granicą, na okres nieprzekraczający 3 miesięcy w roku kalendarzowym, w celu:
 - a) wykonywania prac montażowych, konserwacyjnych lub naprawy, dostarczonych kompletnych technologicznie urządzeń, konstrukcji, maszyn lub innego sprzętu, jeżeli pracodawca zagraniczny jest ich producentem,
 - b) dokonania odbioru zamówionych urządzeń, maszyn, innego sprzętu lub części, wykonanych przez przedsiębiorcę polskiego,
 - c) przeszkolenia pracowników pracodawcy polskiego będącego odbiorcą urządzeń, konstrukcji, maszyn lub innego sprzętu, o których mowa w lit. a, w zakresie jego obsługi lub użytkowania,
 - d) montażu i demontażu stoisk targowych, jak i opieki nad nimi, jeżeli wystawcą jest pracodawca zagraniczny, który deleguje ich w tym celu;
 - 20) wykonujących pracę na rzecz posłów do Parlamentu Europejskiego w związku z pełnioną funkcją;
 - 21) uprawnionych na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz.

Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3687; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 10);

- 22) będących obywatelami Republiki Białoruś, Republiki Gruzji, Republiki Mołdowy, Federacji Rosyjskiej lub Ukrainy, wykonującymi pracę przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy, niezależnie od liczby podmiotów powierzających im wykonywanie pracy, na podstawie umowy zawartej w formie pisemnej, jeżeli przed podjęciem przez cudzoziemca pracy powiatowy urząd pracy, właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego lub siedzibę podmiotu powierzającego wykonywanie pracy, zarejestrował pisemne oświadczenie tego podmiotu o zamiarze powierzenia wykonywania pracy temu cudzoziemcowi, określające nazwę zawodu, miejsce wykonywania pracy, datę rozpoczęcia i okres wykonywania pracy, rodzaj umowy stanowiącej podstawę wykonywania pracy oraz wysokość wynagrodzenia brutto za pracę, informujące o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych w oparciu o lokalny rynek pracy oraz o zapoznaniu się z przepisami związanymi z pobytem i pracą cudzoziemców.

§ 2. Cudzoziemcy wykonujący pracę na podstawie dotychczasowych przepisów, do których nie mają zastosowania przepisy niniejszego rozporządzenia, mogą kontynuować pracę bez zezwolenia na zasadach określonych w przepisach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia³⁾.

**MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

DYREKTOR
Departamentu Rynku Pracy
dr Hanna Świętopełkiewicz-Zych

¹⁾ Minister Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej - praca, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 216, poz. 1598).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 81, poz. 531, Nr 238, poz. 1578, Nr 239, poz. 1593, Nr 254, poz. 1700, Nr 257, poz. 1725 i 1726 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235 i Nr 106, poz. 622.

³⁾ Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia utraciło moc rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonywania pracy przez cudzoziemców bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (Dz. U. Nr 156, poz. 1116, z późn. zm.) zachowane w mocy na podstawie art. 11 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1725).

UZASADNIENIE

W związku ze zmianą brzmienia art. 90 ust. 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, dokonaną na mocy przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1725), konieczne jest wydanie na podstawie tego przepisu nowego rozporządzenia określającego przypadki, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę.

Potrzeba zmiany brzmienia wspomnianego przepisu upoważniającego została stwierdzona w czasie prac parlamentarnych nad nowelizacją ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Wiązała się ona z sygnalizowanymi przez Państwową Inspekcję Pracy oraz resort spraw wewnętrznych nadużyciami, związanymi z przepisami rozporządzenia dotyczącymi oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy obywatelom Białorusi, Gruzji, Mołdowy, Rosji i Ukrainy rejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy, zwłaszcza domniemywanym wykorzystywaniem oświadczeń do celów innych niż podejmowanie pracy u podmiotu składającego oświadczenie czy też pobieraniem nieuprawnionych opłat za pośrednictwo przy uzyskaniu oświadczenia. Informacja Głównego Inspektora Pracy dla Sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej na temat zapobiegania nielegalnemu zatrudnianiu cudzoziemców w Polsce (z maja 2011 r.) podaje przykład stwierdzonych w czasie kontroli przypadków, w których agencje pracy tymczasowej zarejestrowały w powiatowym urzędzie pracy znaczną liczbę oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi (przede wszystkim z Ukrainy) a następnie żaden z cudzoziemców nie podejmował pracy w agencji bądź uczynili to tylko nieliczni.

Jednocześnie jednak nadużycia nie występowały w takiej skali, by uzasadnić rezygnację ze stosowania uproszczonego sposobu zapewnienia dostępu do rynku pracy dla obywateli wyżej wymienionych państw. Rozwiązania te są pozytywnie oceniane przez pracodawców i cudzoziemców, jak też ekspertów. Przyczyniają się do uzupełnienia istniejących niedoborów na rynku pracy, poprawy warunków pracy oraz zmniejszenia szarej strefy. Należy je zatem w ogólnym zrębie utrzymać. Celem zmiany brzmienia delegacji ustawowej było jedynie uzupełnienie przepisów dotyczących oświadczeń o elementy zmniejszające ryzyko nadużyć. Upoważnienie ustawowe w nowym brzmieniu przewiduje, że rozporządzenie uwzględni m.in. wymogi, jakie musi spełnić pracodawca, aby powierzyć cudzoziemowi wykonywanie pracy bez potrzeby uzyskania zezwolenia na pracę. Należy też podkreślić, że są to rozwiązania o charakterze doraźnym, które mają obowiązywać do czasu kompleksowej nowelizacji przepisów dotyczących zatrudniania cudzoziemców.

Podobnie jak w obowiązujących dotychczas przepisach, niniejszy projekt przewiduje, że obywatele Białorusi, Gruzji, Mołdowy, Rosji i Ukrainy będą mogli wykonywać pracę bez zezwolenia na pracę, jeżeli przed podjęciem tej pracy powiatowy urząd pracy zarejestrował pisemne oświadczenie podmiotu powierzającego wykonywanie pracy o zamiarze powierzenia wykonywania pracy temu cudzoziemcowi.

Oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy będzie rejestrowane przez powiatowy urząd pracy właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego (w przeciwieństwie do dotychczasowych przepisów, wskazujących na miejsce zamieszkania) lub siedzibę podmiotu powierzającego wykonywanie pracy. Miejsce pobytu stałego będzie stwierdzane dla potrzeb potwierdzenia właściwości miejscowej na podstawie zameldowania na pobyt stały zgodnie z przepisami o ewidencji ludności.

Oświadczenie rejestrowane przez powiatowy urząd pracy może dotyczyć pracy przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

Oświadczenie takie jest warunkiem udzielenia wizy na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694, z późn. zm.) na okres pobytu nie dłuższy niż 6 miesięcy w ciągu 12 miesięcy. Oświadczenie takie może jednak dotyczyć również cudzoziemca przebywającego na terytorium Polski na podstawie innych tytułów pobytowych, wymienionych w art. 87 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Omawiany projekt nie zawiera odpowiednika § 2 pkt 27a obecnie obowiązującego rozporządzenia, na podstawie którego obywatel jednego z ww. 5 państw przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego w związku z wykonywaniem innej pracy niż będąca przedmiotem oświadczenia, może wykonywać pracę w okresie ważności ww. zezwolenia, a więc również powyżej 6 miesięcy. Brak takiego przepisu w projekcie ma na celu zapewnienie, by uproszczona procedura dopuszczania cudzoziemców do polskiego rynku pracy dotyczyła migracji zarobkowych o charakterze krótkookresowym i cyrkulacyjnym. Ponadto, powyższe rozwiązanie uwzględnia fakt, że procedura rejestracji oświadczenia przez podmiot zamierzający powierzyć pracę cudzoziemcowi nie daje pracownikom powiatowych urzędów pracy możliwości rzeczywistej weryfikacji tytułu pobytowego cudzoziemca.

W związku ze zgłaszanymi przez Państwową Inspekcję Pracy wątpliwościami interpretacyjnymi, w przepisie § 1 pkt 22 projektu rozporządzenia doprecyzowano, że dopuszczalny okres pracy cudzoziemca posiadającego oświadczenie - 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy – obejmuje wykonywanie pracy we wszystkich podmiotach, na rzecz których miała ona miejsce w tym okresie.

Oświadczenie powinno zawierać informację o wysokości wynagrodzenia brutto za pracę przysługującego cudzoziemcowi. Będzie to miało znaczenie zarówno dla oceny przez urzędnika konsularnego, czy cudzoziemiec będzie uzyskiwał wystarczające środki na pokrycie kosztów pobytu w Polsce, jak i dla możliwości dochodzenia przez cudzoziemca umówionego wynagrodzenia.

Ponadto, oświadczenie powinno określać dodatkowe elementy charakteryzujące pracę, jaka ma być powierzona: nazwę zawodu, miejsce wykonywania pracy, datę rozpoczęcia i okres wykonywania pracy, a także rodzaj umowy stanowiącej podstawę wykonywania pracy. Przyjęte rozwiązania pozwolą na uzyskanie przez cudzoziemców, pracowników powiatowych urzędów pracy, a także ewentualnie służby kontrolne pełniejszej informacji na temat szczegółów związanych z powierzoną pracą. Mogą też przyczynić się do dyscyplinowania podmiotów powierzających wykonanie pracy do postępowania zgodnie z treścią własnej deklaracji.

Osoba składająca oświadczenie powinna zapewnić, że nie ma możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych w oparciu o lokalny rynek pracy. Pracownik powiatowego urzędu pracy może również przy okazji rejestracji oświadczenia przedstawić kandydatów do pracy w oparciu o rejestr osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Proponowany przepis nie zobowiązuje jednak pracodawcy ani osoby zarejestrowanej do skorzystania z usługi pośrednictwa pracy.

Osoba składająca oświadczenie powinna również potwierdzić, że zapoznała się z przepisami związanymi z pobytem i pracą cudzoziemców. Odpowiednia informacja na ten temat będzie, jak dotychczas, dostępna w powiatowych urzędach pracy rejestrujących oświadczenia.

Powyższe okoliczności będą stwierdzane na podstawie oświadczeń podmiotu powierzającego wykonywanie pracy. Celem takiego rozwiązania jest utrzymanie niskiego poziomu obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorców, jak i kosztów rejestracji oświadczeń ponoszonych przez powiatowe urzędy pracy.

Osoba składająca oświadczenie powinna okazywać dokumenty potwierdzające tożsamość lub też prowadzenie działalności gospodarczej lub rolniczej. Odmowa okazania przez podmiot odpowiednich dokumentów, potwierdzających jego status, nie będzie skutkowałą odmową rejestracji oświadczenia, lecz zostanie przez powiatowy urząd pracy odnotowana na oświadczeniu, stanowiąc dodatkową informację dla konsula rozpatrującego wniosek wizowy.

Omówione powyżej wymogi dotyczą tylko przypadków, w których powiatowe urzędy pracy rejestrują oświadczenia, co znajduje uzasadnienie w specyfice i skali tego sposobu powierzania pracy cudzoziemcowi. O skali tej formy powierzania pracy cudzoziemcom w Polsce świadczy fakt, że w 2010 r. zarejestrowano ok. 180 tys. oświadczeń, przy ok. 37 tys. wydanych zezwoleń na pracę. Jednocześnie, w odniesieniu do pozostałych przypadków określonych w projekcie rozporządzenia, można stwierdzić że skala ich występowania jest niewielka zaś nadużycia nie są sygnalizowane, w związku z czym brak jest potrzeby wprowadzania podobnych rozwiązań.

Pozostałe przepisy rozporządzenia mają w większości takie samo brzmienie, jak przepisy dotychczas obowiązującego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 sierpnia 2006 r. w sprawie wykonywania pracy przez cudzoziemców bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (Dz. U. Nr 156, poz. 1116, z późn. zm.). Zmiany dotyczą następujących przepisów.

- 1) ze względu na treść § 118 „Zasad techniki prawodawczej” w projekcie nie ma przepisu będącego odpowiednikiem § 1 obowiązującego obecnie rozporządzenia, który powtarza delegację ustawową. Treść upoważnienia ustawowego znajduje odzwierciedlenie we wprowadzeniu do § 1 projektu;
- 2) w projekcie nie ma przepisu dotyczącego nauczycieli języków obcych i osób prowadzących zajęcia w językach obcych, które wykonują pracę w ramach umów i porozumień międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną. Wystarczający w tym zakresie jest przepis § 1 pkt 2, dotyczący osób zwolnionych z obowiązku uzyskania zezwoleń na pracę na podstawie umów międzynarodowych (nieratyfikowanych), chociaż nie obejmuje on nauczycieli i innych osób prowadzących zajęcia w językach obcych, wykonujących pracę w ramach umowy międzynarodowej, która nie zawiera wyraźnego postanowienia zwalniającego z obowiązku uzyskania zezwolenia na pracę;
- 3) w przepisie § 1 pkt 2 obecnie obowiązującego rozporządzenia mowa jest o „umowach i porozumieniach międzynarodowych”. W projekcie wykreślono słowo „porozumienia”. Art. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443, z późn. zm.) stanowi bowiem, że umowa międzynarodowa oznacza porozumienie między Rzeczpospolitą Polską a innym podmiotem lub podmiotami prawa międzynarodowego, regulowane przez prawo międzynarodowe, niezależnie od tego, czy jest ujęte w jednym dokumencie czy w większej liczbie dokumentów, bez względu na

jego nazwę oraz bez względu na to, czy jest zawierane w imieniu państwa, rządu czy ministra kierującego działem administracji rządowej;

- 4) przewiduje się zmianę brzmienia przepisu dotyczącego osób wykonujących usługi artystyczne do 30 dni w roku kalendarzowym. Zrezygnowano z enumeratywnego wyliczenia poszczególnych zawodów artystycznych, kończąc treść niniejszego przepisu na wyrazach „usługi artystyczne”, w związku z pojawiającymi się sygnałami o trudnościach interpretacyjnych ww. przepisu;
- 5) zmiana brzmienia przepisu dotyczącego sportowców reprezentujących podmiot mający siedzibę w Polsce ma na celu objęcie jego zakresem przedmiotowym treningów przed zawodami sportowymi. Wprowadzony ma być jednak warunek, analogicznie do przepisów § 1 pkt 6 i 7, iż praca będzie wykonywana przez okres nie dłuższy niż 30 dni w roku kalendarzowym. Utrzymana zostaje więc „okazjonalność” tej pracy przewidziana w obecnie obowiązującym rozporządzeniu przy jednoczesnym zapewnieniu ostrej definicji warunku;
- 6) w projekcie nie ma przepisu wymieniającego osoby delegowane do pracy w instytucjach kultury państw obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie umów i porozumień międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną. Jeżeli umowy te przewidują zwolnienie z obowiązku uzyskania zezwolenia na pracę, to osoby te podlegają przepisowi dotyczącemu takich właśnie umów. Jeżeli nie, to zasada wzajemności przemawia za objęciem tych osób przepisami o zezwoleniach na pracę;
- 7) połączono przepisy § 2 pkt 4 i 5 obecnie obowiązującego rozporządzenia, dotyczące podmiotów, w których nauczyciele języków obcych mogą pracować bez zezwolenia. Ponadto, dodano do listy podmiotów kolegia, o których mowa w przepisach o systemie oświaty. Ma to zapewnić uproszczoną procedurę zatrudniania nauczycieli języków obcych w kolegiach pracowników służb społecznych i kolegiach nauczycielskich;
- 8) sformułowanie „studentami studiów dziennych” z § 2 pkt 12 obecnie obowiązującego rozporządzenia zastąpiono sformułowaniem „studentami studiów stacjonarnych” w celu dostosowania terminologii do aktualnie obowiązujących przepisów o systemie oświaty;
- 9) ze względów porządkowych zmieniono kolejność przepisów grupując te dotyczące studentów.

Ponadto, przepis § 2 omawianego projektu przewiduje, iż cudzoziemcy, którzy wykonują pracę na podstawie obecnie obowiązującego rozporządzenia będą mogli przez okres do 6 miesięcy, kontynuować pracę na dotychczasowych warunkach. Szczególne znaczenie przepis ten ma dla cudzoziemców wykonujących pracę na podstawie zarejestrowanego oświadczenia w trybie § 2 pkt 27a obecnie obowiązującego rozporządzenia, a także dla pozostałych cudzoziemców wykonujących pracę na podstawie zarejestrowanego oświadczenia.

Przewidywany termin wejścia w życie rozporządzenia z dniem ogłoszenia nie narusza art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 17, poz. 95, z późn. zm.). Przepisy zawarte w rozporządzeniu zapewnią w ogólnym zrębie utrzymanie rozwiązań prawnych funkcjonujących dotychczas, a zatem jego wejście w życie nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego. Ważnym interesem państwa przemawiającym za wejściem rozporządzenia w życie z dniem ogłoszenia jest uniknięcie zakłóceń, które byłyby

związane z zerwaniem ciągłości funkcjonowania tychże rozwiązań, w szczególności sytuacji, w której pobyt dużej liczby cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stałby się nielegalny.

Projekt został zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z 2009 r. Nr 42, poz. 337 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem rozporządzenia w rozumieniu art. 7 ww. ustawy.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia został przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, zgodnie z § 12 ust. 3 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.). Komisja nie zgłosiła zastrzeżeń do ww. projektu.

Projekt rozporządzenia nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu, zgodnie z § 10 ust. 2 pkt 5 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Regulacje zawarte w projekcie rozporządzenia, odmienne od dotychczas obowiązujących, bezpośrednio dotyczą:

- podmiotów powierzających wykonywanie pracy cudzoziemcom będącym obywatelami Białorusi, Gruzji, Mołdowy, Rosji i Ukrainy,
- cudzoziemców będących obywatelami Białorusi, Gruzji, Mołdowy, Rosji i Ukrainy, wykonujących pracę w Polsce,
- cudzoziemców będących nauczycielami języków obcych lub prowadzących zajęcia w językach obcych, jak również delegowanych do ośrodków kultury państw obcych,
- cudzoziemców będących sportowcami przygotowującymi się do zawodów sportowych,
- cudzoziemców wykonujących usługi artystyczne,
- powiatowych urzędów pracy zajmujących się rejestracją oświadczeń podmiotów powierzających wykonywanie pracy cudzoziemcom,
- konsulatów wydających wize na podstawie oświadczeń,
- pośrednio obywateli polskich pracujących w zawodach popularnych wśród cudzoziemców.

W 2010 r. spośród zarejestrowanych ogółem 180 073 oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom obywateli Ukrainy dotyczyło 94,12% oświadczeń, Mołdowy – 3,28%, Białorusi – 2,01%, Rosji – 0,33% oraz Gruzji – 0,25%. Najwięcej

oświadczeń zarejestrowały podmioty działające w rolnictwie – ponad 60% i budownictwie – ponad 10%, na kolejnych pozycjach znalazły się agencje pracy tymczasowej oraz podmioty powierzające pracę w usługach domowych. Najwięcej oświadczeń zarejestrowanych zostało w województwie Mazowieckim – 51%, Lubelskim – 10,1% oraz Dolnośląskim – 8,2%.

Dzięki przepisowi przejściowemu § 2 rozporządzenie nie będzie miało wpływu na prawa nabyte przez osoby korzystające z oświadczeń rejestrowanych na dotychczasowych zasadach.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przekazany do uzgodnień z członkami Rady Ministrów, a także do konsultacji następującym partnerom społecznym:

- 1) NSZZ „Solidarność”;
- 2) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 3) Business Centre Club - Związkowi Pracodawców;
- 4) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 5) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) Związkowi Rzemiosła Polskiego;
- 7) Forum Związków Zawodowych.

Z uwagi na znaczenie objętych projektem rozwiązań dla sektora rolnego i budowlanego, projekt został przekazany do konsultacji również:

- 1) Krajowej Radzie Izb Rolniczych;
- 2) Federacji Branżowych Związków Producentów Rolnych;
- 3) Krajowemu Związkowi Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 4) Związkowi Sądowników Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) Związkowi Zawodowemu Pracowników Rolnictwa w RP;
- 6) Polskiemu Związkowi Pracodawców Budownictwa;
- 7) Polskiej Izbie Przemysłowo - Handlowej Budownictwa;
- 8) Krajowej Izbie Gospodarczej.

Przeprowadzone w maju 2011 r. konsultacje społeczne wykazały generalną akceptację przedstawionego projektu. OPZZ pozytywnie oceniło wprowadzoną konieczność deklarowania przez podmiot rejestrujący oświadczenie braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych w oparciu o lokalny rynek pracy. Warto zwrócić uwagę, że dodatkowe wymogi przy rejestracji ww. oświadczeń nie spotkały się z negatywną reakcją organizacji pracodawców.

BCC zgłosił ponadto postulat zliberalizowania przepisów dotyczących zatrudniania studentów z państw trzecich, co mogłoby się przyczynić do poprawy wizerunku Polski jako atrakcyjnego miejsca do zdobywania wykształcenia.

3. Wpływ aktu normatywnego na:

a) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Wprowadzenie rozporządzenia nie będzie oznaczało wydatków dla budżetu państwa ani dla jednostek samorządu terytorialnego, oprócz tych, które ponoszone są już obecnie w związku z rejestracją oświadczeń pracodawców o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom przez powiatowe urzędy pracy oraz wydawaniem wiz przez konsulaty. Nakłady pracy oraz koszty jakie muszą ponieść urzędy pracy przy rejestracji oświadczeń są trudne do oszacowania i bardzo zróżnicowane geograficznie, choć można je uznać za niewielkie. Badania, którymi objęto wybrane powiatowe urzędy pracy, wykazały, że

przeznaczają one na obsługę oświadczeń średnio 16 godzin w tygodniu (od 1,5 do 40). Tylko w jednym powiecie objętym badaniem do rejestracji oświadczeń przeznaczone było osobne stanowisko.

Poprzez zapewnienie łatwo dostępnej możliwości legalnej pracy w Polsce obowiązywanie rozporządzenia może przyczynić się do wzrostu liczby osób opłacających podatki i składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

b) rynek pracy

Rozporządzenie utrzymujące możliwość dalszego funkcjonowania tzw. systemu uproszczonego będzie w pozytywny sposób przyczyniało się do zaspokojenia potrzeb pracodawców na rynku polskim, w szczególności w zakresie pracy krótkookresowej w sektorze rolnym i budowlanym. Rozporządzenie przyczyni się do zwiększenia skali oraz atrakcyjności legalnego zatrudnienia ograniczając zjawisko pracy nielegalnej. Dotychczasowa praktyka stosowania przepisów obowiązującego rozporządzenia nie wskazała na to, by możliwość powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom na podstawie uproszczonej procedury wpływała w sposób negatywny na liczbę ofert pracy zgłaszanej do powiatowych urzędów pracy, skalę aktywności zawodowej obywateli Polski, poziom bezrobocia lub poziom wynagrodzeń.

Ponadto, potrzeba zadeklarowania niemożności zaspokojenia potrzeb kadrowych przez podmiot zamierzający powierzyć wykonywanie pracy cudzoziemcom będzie działała mobilizująco na pracodawców w zakresie podejmowania działań na rzecz powierzenia wykonywania pracy osobom dostępnym na miejscowym rynku pracy. Wymóg deklarowania w oświadczeniu wysokości wynagrodzenia może z kolei oddziaływać na powierzającego wykonywanie pracy tak, by nie zaniżał płacy, oraz stwarzać cudzoziemcowi możliwość dowodzenia zasadności swoich ewentualnych roszczeń.

c) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Regulacje rozporządzenia nie wprowadzają nowych obciążeń finansowych ani organizacyjnych dla przedsiębiorców w stosunku do aktualnego stanu prawnego. Zachowują one mechanizm oświadczenia ze strony przedsiębiorcy, który nie pociąga za sobą konieczności przedstawiania dowodów potwierdzających okoliczności, których dotyczy oświadczenie.

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na funkcjonowanie rynku i nie będzie zakłócać mechanizmów konkurencji. Przedmiot regulacji nie stanowią bowiem kwestie konkurencji, monopolizacji, prywatyzacji, itp. Regulacje nie zmieniają także istoty funkcjonowania gospodarki oraz zadań i roli przedsiębiorców. W poszczególnych przypadkach, regulacje wynikające z rozporządzenia będą miały korzystny wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorców i na ich konkurencyjność – z uwagi na możliwość elastycznego pozyskania odpowiednich pracowników.

d) sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie może mieć pozytywny wpływ na sytuację i rozwój regionalny poprzez zapewnienie możliwości łatwego dopływu pracowników zagranicznych na tereny cechujące się deficytem siły roboczej.